

**Calistrat
COSTIN**

De-ale puterii...

Magnifică, îmbătătoare, sfidătoare, sublimă
puterea
(și „ideea de putere“),
infernali, trufași, diavoli, oamenii puterii,
ce ironie, doamne dumnezeule,
puterea
(„ideea de putere“),
cică din oameni izvodește, din creierele
lor (nu neapărat bolnave!),
din inimă, din carne, prin toți porii
precum din soare jarul și lumina
(taina tainelor vieții!)
și ei, oamenii, tot oamenii,
ah, oamenii,
și-mpart puterea între ei: o felie tu,
una eu, una eu, una eu...
„ideea de putere“,
îngrozitoare, infernala putere,
„CE-I DE FĂCUT?“ –
de preferat e să te naști umbră,
fără de vlagă, secătuit,
cadavru în subterana tartorilor
(daca asata ți-e vrerea și puterea,
doamne dumnezeule!).

Simțul întrebării

Am început să-mi adresez,
și să adresez (că nu-s
doar eu pe lume!) unele întrebări resimțite de
semenii mei de un penibil relativ perfect
(întrebările, nu ei, așa-mi par...) și anume:
„de unde, de ce, cine, ce, pentru ce,
când, până când,
încotro, care, dacă... etc?!“,
evident în compunere
cu aspectele verbale de rigoare: „venim, trăim,
murim, este vinovatul, va urma, ne zbatem,
se va termina
totul, vom aștepta, ne îndreptăm, așa să fie,
ne amăgim... etc?!“.
Atari întrebări nu reclamă neapărat un răspuns,
și demonstrează faptul stânjenitor că istoria
nu o dată a dus lipsă de acel atât de democratic
„simț al întrebării!“
Despre „simțul umorului“ n-are rost să glosăm
aici știut fiind că și curcile au o înclinație
naturală spre hazul fără de margini...
Important – în planul filozofic – e că istoria
din care facem trup și suflet și idealuri parte
își pune doar acele întrebări cărora le poate
da un răspuns convenabil...
Da, va trebui chiar de mâine în zori să renunț la
a-mi și a pune întrebări resimțite de majoritatea
semenilor mei, pe bună dreptate, de un penibil
perfect (întrebările... poate și ei... de ce ?!).

Și... și... și dacă...

Existăm sau nu existăm?! – ia să vedem dacă:
da... nu... și da și nu... nici da nici nu –
se caută, se tot caută răspunsuri!
Pălmași pe moșia neantului, în bătaia vântului,
la cheremul a fel de fel de pocitanii,
ne târâm în două labe pe pământ,
pe sub pământ,
cu celelalte două dând a ne prinde de cer,
țărână dedesubt, țărână deasupra și peste tot
stropii de fericire ce ne-au fost născut,
de parcă e careva dement să se bucure că va
muri (sunt și dintr-ăștia!).
Existăm sau nu existăm, dragilor existenți?!
Dacă „nu“, atunci ce-s spaimetele acestea
simulând existența?
Dacă „da“, atunci ce-i cu această absență?
Dacă „și da și nu“ atunci de ce nu ne băgăm
mințile-n cap, să fim, acolo,
„sapienți“ în rând cu celelalte viețuitoare?!
Dacă „nici da, nici nu“ atunci să încercăm
a găsi o rază cu alți sorți
dacă miracolul, cum-necum, s-a pornit?!
„Am existat sau n-am existat?“ – nimeni nu
va osteni să pună
această întrebare
dacă măcar unul dintre noi s-a catadicsit
s-o facă la vreme...
Așadar, în chestiunea „existăm sau nu existăm“ –
dacă e să zică și multul ceva –
răspunsul este: „și da și nu“, zbierat
în gura mare,
fără supărare, alegeți!...

De petrecere...

Viorile încă mai așteptau să-și producă
repertoriul de rigoare,
lăutarii morți de afumați repauzau pe
sub mese,
fetele împărțeau aripi de înger la pahar
consumatorilor melomani
toropiți și ei de multe și mărunte:
„Ne-a ostenit credința, patroane, se vând
la pachet sfinți adevărați și noi n-avem
nici o lețcaie...“!
Din alt ungher un lăutar ceva mai treaz:
„Fratele meu, tu sângezezi mocnit, și eu,
n-a mai rămas în noi decât absintul și
râgăitul ăsta sălciiu, aș vrea să zbor,
să plec, dar nu mai știu unde, o podoabă
de inimă – cord deschis – mă-ndeamnă
a lumi și-a tot lumi printre himerele
din vremurile când... când
alte vremurile, hai noroc!“.
Viorile părea că totuși cântau
de capul lor
serenada amăgirilor, iar noi
petreceam în toate legile pământului
cu lăutarii morți de fericiti!...

lumi anglo-saxone

Elena CIOBANU

Valar morghulis

„Toți suntem datori cu o moarte“ – așa s-ar traduce sintagma
din titlul de mai sus. Probabil că această informație nu este una
care să contribuie în mod esențial la cultura generală a unui om,
întrucât „valar morghulis“ aparține unei limbi imaginare, valyri-
ana, vorbită de unele personaje din serialul de un imens succes
în prezent, *Game of Thrones* [Urzeala tronurilor], din care s-au
difuzat deja cinci serii, mai urmând cel puțin alte două. Când
aceste două cuvinte sunt pentru prima dată rostite în film, ca un
fel de talisman lingvistic, un salut-parolă misterios, ele par să
inducă în spectator emoția specifică din care se hrănește fan-
tasticul, genul căruia vrea să i se subordoneze pelicula. Spun
„vrea să i se subordoneze“, pentru că am avut deseori senzația,
urmărind filmul, că această promisiune este încălcată.

În teoria dezvoltată de Tsvetan Todorov, fantasticul trebuie
pus în relație cu alte două concepte, miraculosul și straniu, care
constituie cele două extreme spre care fantasticul este pasibil,
în orice moment, să gliseze și, astfel, să dispară. Emoția din
care se hrănește fantasticul este cea ezitare angoasă pe
care o are cititorul sau spectatorul, pus în fața unei dileme: sunt
faptele neobișnuite care i se prezintă reale sau închipuite? Sunt
ele niște enigme ce se vor dovedi în final traductibile în termenii
lunii reale sau niște lucruri în totalitate imaginare solicitând sus-
pendarea voită a neîncrederii?

Lumea din *Urzeala tronurilor*, așa cum o văd eu, dă naștere
unui fantastic contrafăcut. Situația spațio-temporală a eveni-
mentelor înfățișate trimite la categoria miraculosului, pe care îl
acceptăm ca atare de la bun început, numai că, pe parcurs, sun-
tem derutați și întorși din drum, dat fiind că această realitate te
face de multe ori să uiți că ai de-a face cu o lume imaginară:
costumele medievale, decorurile semănând izbitor cu locații
reale, luptele pentru putere între cele șapte regate,
desfășurarea orgoliilor și a mașinațiunilor politice te duc cu gân-
dul la luptele reale pentru putere din epoca medievală, la cava-
lerii, regii și prințesele de atunci. Nu mai știi, uneori, în care lume
ești: pare că ai fi într-o lume imaginară, dar totul seamănă, spre
exemplu, cu Războiul celor două roze din Anglia medievală;
numai că nu e Războiul celor două roze, ci o luptă pentru putere
între niște regate imaginare (care, iarăși, îți aduc și ele
aminte de triburile germanice din Anglia secolelor V-VII, care se
luptau pentru putere între ele, fiind, în același timp, amenințate
de invaziile vikingilor). Spectatorul știe sigur că are de-a face cu
o lume imaginară, dar este derutat de intruziunea mult prea striden-
tă a realului familiar (datorată, probabil, numeroaselor ele-
mente reale folosite, dar slab prelucrate, mult prea transparente,
poate din lipsa unei puteri de imagine genuine) în acest
univers care se vrea, de fapt, miraculos. Asta nu produce fan-
tasticul, ci o confuzie pe care producătorii o explică prin tot felul
de subterfugii.

Unul dintre aceste subterfugii este acela că serialul ar fi un fel
de istorie alternativă, ceea ce nu știu deloc cum să înțeleg: dacă
un film considerat *fantasy* devine istorie alternativă, atunci toate
proiecțiile imaginare din toate operele care cultivă, în principiu,
ideea de fantastic, ar trebui să devină istorii alternative, ceea ce
nu e cazul, pentru că astfel cum s-ar mai putea explica prezența
elementelor pur miraculoase (în *Urzeala tronurilor*, de pildă,
avem balauri care zboară pe sus și atacă oameni, morți vii, cu
ochi de un albastru electric adunându-se amenințător într-o
armie care aduce cu pirații blestemați din seria lui Jack Sparrow,
uriasi etc.)? Pe de altă parte, dacă un film ca acesta este o istorie
alternativă, se poate cumva pune egal între *Urzeala tronurilor*
și, să zicem, *Dinastia Tudor*, o producție despre domnia lui
Henric VIII al Angliei?

Ambiguitatea aceasta, care nu este de natură poetică, în ce
privește identitatea de gen a filmului se prelungeste și în răspun-
surile date de autorii lui acelei părți, deloc neglijabile, a publicu-
lui oripilat de scenele de violență, cruzime, sex explicit, perversi-
une, goliciune trupească exagerată, care nu sunt justificate
nici de intrigă, nici de exigențele construirii personajelor. Zic
autorii filmului că aceste scene sunt menite să ne arate că răul
vine dinăuntrul nostru, ceea ce, în mod ironic, poate fi întors
împotriva lor (ei ar fi, adică, vinovați de introducerea lor). Însă
dacă vrem cu orice preț să spunem că serialul este un fel de ale-
gorie morală, atunci nu putem să vedem în el decât o oglindă
destinată ochiului voyeurist contemporan, care înfățișează o
poveste unde triumfă nu binele, ci mâna hrăpăreață a dorinței
de succes comercial, care însăilează o fantezie paseistă,
folosindu-se de bucăți disparate ale istoriei și ale timpului, ce nu
reflectă decât lumea de astăzi, cu perversitățile, obsesiile,
patimile și temerile ei. De fapt, poate că acesta este însuși
motivul pentru care lumea de astăzi este atât de îndrăgostită de
această „urzeală“...